

Social Impact Bonds

Instrument voor sociaal ondernemerschap en innovatie

Sonja Teughels
Pieter Van Herck

de GROEIPAPERS
DE FEITEN ACHTER DE STELLING

Vlaams
netwerk van
ondernemingen

Een maatschappelijk uitgave van Vlaamse
Vereeniging voor de Groei en Ontwikkeling
van Ondernemingen (VVO) - april 2015
Kontingentsnummer: 754 758 1000 Brussel
tel: 02 276 01 11 fax: 02 276 01 00
info@vvo.be www.vvo.be
Algemeen: 0433 000000
Uitgeverijnummer: 0433 000000

Sociale economie: ondernemerschap als antwoord op sociale uitdagingen

De essentie

Sonja Teughels
Senior adviseur
ar beiderse
sonja.teughels@vvo.be

■ **Sociale ondernemingen kunnen een antwoord bieden op maatschappelijk uitdagingen op het vlak van werkgelegenheid, duurzaamheid en groei.** Dankzij hun maatschappelijke visie en doelstellingen – waarbij het genereren van winst wel een motor, maar geen doel op zich vormt – is deze vorm van ondernemerschap een welgekomen aanvulling bij het beleid, dat steeds meer moeite heeft om problemen als armoede of werkloosheid het hoofd te bieden.

■ **Sociale ondernemingen gaan daarbij steeds creatiever te werk.** De nadruk verschuift van overwegend gesubsidieerde spelers naar echt ondernemerschap waarbij winst gebruikt wordt om nieuwe initiatieven te ontwikkelen en zo te voldoen aan nog meer maatschappelijke behoeftes. Binnen Europa is deze tendens al sterk merkbaar. Daarom ook wil Europa initiatieven van sociaal ondernemerschap ondersteunen als hefboom voor welzijn, groei en jobs.

■ **In Vlaanderen is het sociaal ondernemerschap nog relatief weinig gepopulariseerd.** Onze regio kent wel een sterk uitgebouwde sociale economie, met vooral sociale en beschutte werkplaatsen, maar deze sector is nog sterk subsidie-afhankelijk.

■ **Gelukkig zien we in Vlaanderen toch staan een verschuiving richting meer sociaal ondernemerschap.** Onder druk van een barumende overheid zoeken sommigen naar nieuwe manieren om te ondernemen. Enkelien verschuiven zelfs volledig richting reguliere economie en tonen aan dat het kan: ondernemen met een maatschappelijke finaliteit. **Omgkeerd zien we dat steeds meer 'reguliere' ondernemingen sociale doelstellingen nastreven.** Omdat ze het willen, maar ook uit noodzaak: bijvoorbeeld omdat steeds meer consumenten dat verwachten of omdat het steeds moeilijker wordt geschikte arbeidskrachten te vinden. Tegelijk zien we ook meer samenwerkingsverbanden tussen gewone ondernemingen en sociale economiebedrijven.

■ **En al groeien de uitwassen van het spectrum staan naar elkaar toe, toch blijft de regulering nog te veel inzetten op de verschillen.** Dat uit zich onder meer in de erkenning, de financiering, de (para)fiscaliteit en de btw-regelgeving. De vraag is of dit onderscheid nog wenselijk is. Bovendien legt deze regulering zeer sterk vast wie wat op welke wijze moet doen en dit belemmert het ondernemerschap op de sociale resultaten.

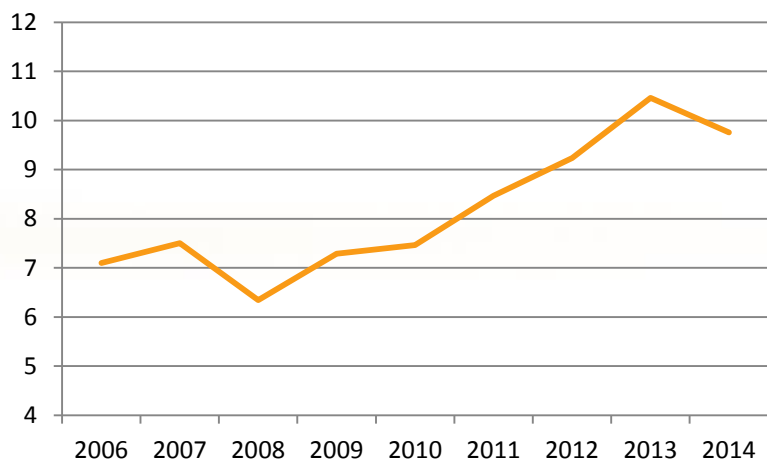
■ **De overheid moet dringend meer focussen op duurzame resultaten. 'Social Impact Bonds' kunnen hierin een interessant alternatief zijn.** Coöperatie, innovatie en sociale impact zijn hierbij de sleutelwoorden en die kunnen een win zijn voor iedereen: overheid, ondernemingen, maatschappij. ■

"Sociale ondernemingen kunnen een antwoord bieden op maatschappelijk uitdagingen zoals werkgelegenheid, duurzaamheid en groei"

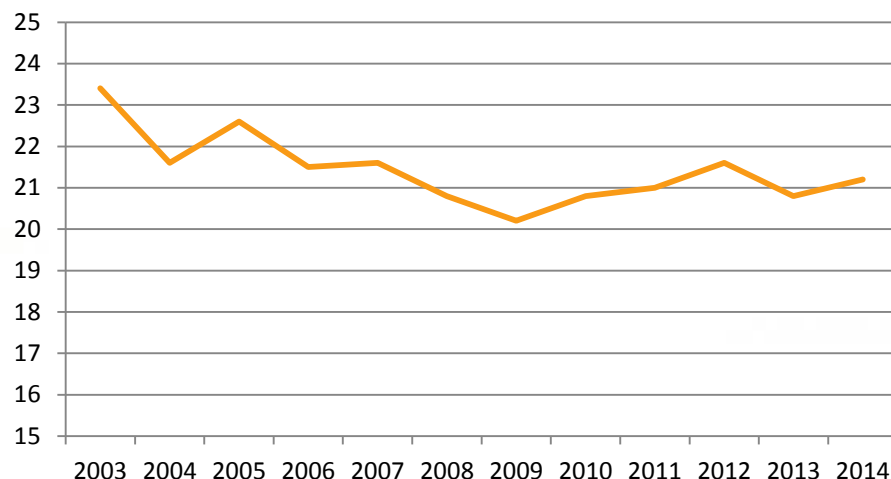
De uitgaven voor de sociale economie in Vlaanderen zijn sterk toegenomen, maar we zitten nu aan de limieten van het budgettaire groepod.

Vele hardnekkige problemen, weinig vooruitgang

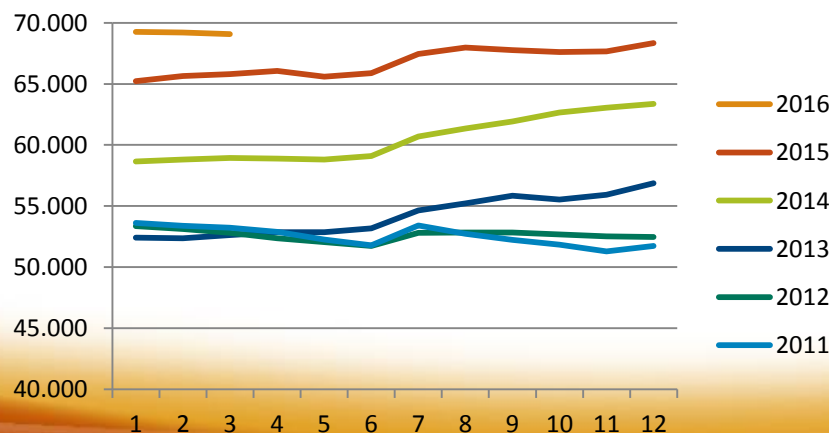
Aandeel NEET-jongeren (15-24 jaar) tot 10%

Geen significante daling armoederisico

Mix van
tewerkstelling,
welzijn,
integratie,
onderwijs en
vorming

Stijgende langdurige
werkloosheid

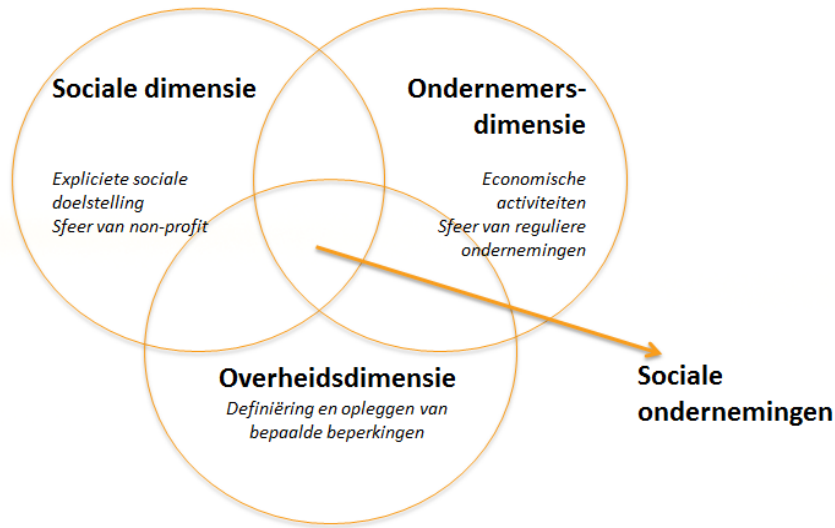
Klassieke recepten werken niet meer

- ❑ Multidimensionale problemen aanpakken vraagt flexibiliteit en regelluwte
- ❑ Geringe effectiviteit van overheidsbeleid.
 - Stijgende overheidsuitgaven leiden niet tot significant beter resultaat (cfr. Waar voor uw geld)
 - Verdere stijging van uitgaven is onmogelijk en niet gewenst

Rol weggelegd voor ondernemingen? Ook ondernemingen worden geconfronteerd met tal van sociale, maatschappelijke uitdagingen

- ❑ Social Business Initiative (2011) EC => **Sociaal ondernemerschap**
 1. Bijdrage aan groei en werkgelegenheid
 2. **Innovatieve antwoorden op maatschappelijke noden**

Sociaal ondernemerschap

1. Niet primordiaal gericht op winst , wel op impact
2. Niet of weinig afhankelijk van subsidies of giften
3. Transparante bedrijfsvoering – betrekken stakeholders

- EC schat omvang in op 2 mio ondernemingen, **11 mio wn's (6%) op de interne markt**

Sociale economie ↔ sociaal ondernemerschap

Arbeidszorg

Levanto

Colruyt

LDE

Passwerk

Nevelland
Graphics

Ergon

Adecco

Uitblijven van subsidies zet aan tot **ondernemerschap**

Hoe verschillen tussen SE en NEC doorbreken en samenwerking/innovatie bevorderen? Hoe sociaal ondernemerschap bevorderen?

Voordelen van SIO

1. Aantrekken privaat kapitaal
2. Preventie werkt beter dan remediëring
3. Risico's worden uitbesteed
4. Van input naar resultaat / impact
5. Innovatie en wat werkt opschalen
6. Investeerders zijn prikkel voor efficiëntie
7. Samenwerking / netwerking (multiproblematiek)
8. Evaluatiecultuur
9. Duurzame impact

Efficiënter
Effectiever
Goedkoper

SIO breed inzetten in sociaal beleid (WVG, tewerkstelling, inschakeling...)

- ❑ Toenemende **druk op verantwoording** van inzet schaarse publieke middelen
- ❑ **Vele innovaties falen** dus nood aan Risk sharing
- ❑ **Leren onderbouwd experimenteren**, met regelluwte en output-gerichtheid
- ❑ Sociale innovatie => zoeken wat werkt en **opschalen** naar brede implementatie
- ❑ Binnen WVG
 - ❑ Ideaal voor nieuwe settings en zorgmodellen (ketenzorg, zorghotel, zorgnetwerken...)
 - ❑ SIO is voorloper van 'value based payments' ⇔ betaling van prestaties ongeacht duurzame impact

SIO breed inzetten in sociaal beleid (WVG, tewerkstelling, inschakeling...)

- ❑ Positieve neveneffecten met fundamentele impact:
 - ❑ Dwingt om **beschikbare gegevens te gaan benutten** voor meerwaarde (evolutie naar **big data en intelligentie**)
 - ❑ Niet enkel accuraat meten van uitkomsten, maar ook continu/dynamisch van **kosten** ($\neq$ inkomsten via subsidies en bijdragen)
 - ❑ **Baten en kosten in kaart brengen** ongeacht institutionele complexiteit
 - ❑ Dwingt tot goed werkende, geïntegreerde governancemodellen (zie huidige zoektocht hiernaar in bijna alle zorgdomeinen)

Aandachtspunten

- ❑ Nood aan **betrouwbare, stabiele overheid**
- ❑ Garantie op evaluatie door een **onafhankelijke, derde partij**
- ❑ **Investerings in een totaalpakket** als antwoord op behoefte: zorgdiensten, digitale functies/technologie, producten/hulpmiddelen...
- ❑ Grootste uitdaging/beperking (WVG): **output op een redelijke horizon**
 - ❑ Echter, internationale best practice voorziet aanvullend in intermediaire uitkomstmaatstaven en projecties van effecten op lange termijn
 - ❑ Geen excuus

Aandachtspunten

- ❑ SIO is **geen geïsoleerd instrument; nood aan een generiek kader:**
 - ❑ Flanders care innovatieplatform
 - ❑ Hervorming eerstelijns (incl. buurtzorg)
 - ❑ Projecten geïntegreerde zorg (VI + fed)
 - ❑ Inspelen ondernemerschap op persoonsvolgende financiering
 - ❑ ...
 - ❑ Gezinsondersteuning niet over het hoofd zien
 - ❑ Infrastructuur niet over het hoofd zien

Conclusie

- ❑ SIO is goed voor iedereen en verbindend
- ❑ Indien goed uitgebouwd is er een win voor maatschappij, overheid en sociale ondernemers
- ❑ Internationaal een brede rijkdom en groei aan alternatieve financieringstechnieken met een sociale doelstelling – **verruiming van de decretale basis en expertise zoals voorgesteld in de conceptnota is welkom en dringend**
- ❑ No time to waste